

SVEA HOVRÄTT
Patent- och
marknadsöverdomstolen
Rotel 020110

DOM
2020-10-12
Stockholm

Mål nr
PMT 3243-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Patent- och marknadsdomstolens dom (särskild dom) 2019-03-01 i mål nr PMT 5901-18, se bilaga A

PARTER

Klagande

Lundberg VVS-produkter AB, 556291-3904
Broddesongatan 10 A
302 33 Halmstad

Ombud: Advokaterna E.U. och G.S.

Motpart

NGL Vatten & Energiteknik AB, 556812-9885
Vimarka Södergården 1
585 92 Linköping

Ombud: Advokaten G.Å.

SAKEN

Patentintrång

DOMSLUT

Patent- och marknadsöverdomstolen fastställer Patent- och marknadsdomstolens dom, punkten 1.

Dok.Id 1604773

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 00

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.patentochmarknadsoverdomstolen.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN

Lundberg VVS-produkter AB (Lundberg) har yrkat att Patent- och marknadsöverdomstolen – med ändring av den överklagade domen – ska förklara att NGL Vatten & Energiteknik AB (NGL) från februari 2017 genom att tillverka, bjuda ut, föra ut på marknaden eller använda produkterna som benämns 22/9-kök, 22/6-tvättställ, 24/9-kök och 24/6-tvättställ, eller föra in eller inneha produkterna för sådant ändamål, gör intrång i Lundbergs svenska patent med ansökningsnummer 9903623-8.

NGL har motsatt sig att Patent- och marknadsdomstolens dom ändras.

PARTERNAS TALAN

Parterna har åberopat samma grunder och utvecklat sin talan på i huvudsak samma sätt som i Patent- och marknadsdomstolen.

UTREDNINGEN M.M.

Utredningen i Patent- och marknadsöverdomstolen är densamma som i Patent- och marknadsdomstolen med undantag för en skriftlig handling som inte längre åberopas som bevisning av NGL.

Patent- och marknadsöverdomstolen har avgjort målet utan huvudförhandling.

DOMSKÄL

Utgångspunkter för prövningen

Lundberg marknadsför sina produkter, bl.a. luftinblandningsdon (s.k. sparstrålesamlare) med vissa beteckningar, under kännetecknet ”Elless”. Lundberg var innehavare av det svenska patentet, med ansökningsnummer 9903623-8, benämnt

ledbart luftinblandningsdon. Ansökan gjordes den 7 oktober 1999 och meddelades den 15 april 2003. Patentets giltighetstid har alltså löpt ut.

Det är ostridigt i målet att NGL marknadsför s.k. sparstrålesamlare, som föll under patentets skyddsomfång. NGL har emellertid bestritt patentintrång på den grunden att bolagets utnyttjanden av de patentskyddade alstren avser alster (produkter) som införskaffats från företaget ELLES Water Saving System AB (EWSS), vilket i sin tur haft patenthavarens samtycke att utnyttja uppfinningen genom att tillverka, marknadsföra och sälja alstren. Den första frågan Patent- och marknadsöverdomstolen har att pröva är således om Lundberg givit EWSS rätt att utnyttja uppfinningen enligt patentet genom att tillverka, bjuda ut och föra ut de påtalade sparstrålesamlarna på marknaden (en licens).

Frågan om EWSS erhållit en licens

Patent- och marknadsdomstolen har redogjort för de rättsliga utgångspunkterna för ingående av patentlicens. Patent- och marknadsöverdomstolen ansluter sig till dessa utgångspunkter. För patentlicensavtal gäller sedvanliga principer för avtalstolkning vilket innebär att den gemensamma partsavsikten blir bestämmande och att ordalydelsen i en skriftlig överenskommelse är ett centralt bevis för vad som är den gemensamma partsavsikten.

Patent- och marknadsöverdomstolen delar Patent- och marknadsdomstolens bedömning angående avsikten bakom den handling som benämnts ”Fullmakt/Intyg”. Det har således framkommit att S.L. under mitten av 2000-talet funderade på vad som skulle ske med bolaget Lundberg inför ett generationsskifte, att Lundberg och EWSS träffade en muntlig överenskommelse om vissa rättigheter för EWSS att utnyttja Lundbergs produkter och att den i målet aktuella handlingen benämnd ”Fullmakt/Intyg” utfärdades i anslutning härtill.

Av handlingen ”Fullmakt/Intyg” framgår att EWSS äger rätt att sälja och tillverka samtliga ”Elless produkter”. Enligt Patent- och marknadsöverdomstolen får denna

skrivning uppfattas så, att tillståndet avser samtliga produkter som tillhandahålls av Lundberg under kännetecknet Elless och som innefattat sådana produkter som skyddas av Lundbergs enda patent. Av ordalydelsen framgår också att tillståndet omfattar en rätt att tillverka produkterna. Patent- och marknadsöverdomstolen delar Patent- och marknadsdomstolens bedömning att det av utredningen framgår att avsikten har varit att tillverkningsrätten skulle omfattas av överenskommelsen.

Patent- och marknadsöverdomstolen bedömer alltså, i likhet med Patent- och marknadsdomstolen, att Lundberg och EWSS år 2005 träffade ett patentlicensavtal som även omfattar en rätt att tillverka produkter som faller under patentet och att föra ut sådana produkter på marknaden.

Frågan om avtalsperiod

Lundberg har, för det fall EWSS skulle anses ha erhållit en licens, gjort gällande att licensen har kunnat sägas upp före patentets utgång och att licensen också har sagts upp.

Som Patent- och marknadsdomstolen har redogjort för ska, om avtalsperioden inte är angiven i avtalet, avtalstiden bestämmas utifrån parternas intentioner då licensen gavs. I den juridiska litteraturen har det framhållits att, för det fall någon gemensam avsikt inte går att fastställa med rimlig säkerhet, det torde det kunna antas att licensavtalet gäller så länge som patentet kan upprätthållas. Med andra ord kan det presumeras att licenslöftet är avsett att bestå så länge patent upprätthålls. Det kan härvid tilläggas att detta har sin förklaring i att en licenstagare normalt inte accepterar att göra investeringar i produktion och marknadsföring i vetskap om att senare behöva avveckla verksamheten. (Jfr Domeij, Patentavtalsrätt, 2 uppl., s. 367 f. och Runesson, Licens till patent och företagshemligheter i avtals- och kontraktsrätten, s. 83.)

Det anges ingen avtalsperiod i handlingen ”Fullmakt/Intyg”. Av utredningen har inte framkommit att parternas avsikt skulle ha varit någon annan än att licensen skulle gälla så länge patentet kunde upprätthållas. Snarare talar ordalydelsen i handlingen för att

avsikten var en långsiktig licens som skulle bli exklusiv senast vid S.L. frånfälle. Patent- och marknadsöverdomstolens bedömning är därmed att avtalet ingåtts för en bestämd tid motsvarande patentets livslängd.

Ett avtal som är tidsbegränsat kan inte sägas upp utan angivande av särskilda skäl. Lundberg har inte åberopat några sådana skäl. Licensavtalet var därmed i vad det avser rätten att utnyttja uppfinningen enligt patentet gällande till dess patenntiden löpte ut. NGL:s förfogande över sparstrålesamlarna avser därmed produkter som förts ut på marknaden med patenthavarens samtycke.

Patent- och marknadsdomstolens dom (punkten 1) ska därför fastställas.

Överklagande

Det saknas skäl att göra undantag från huvudregeln att Patent- och marknadsöverdomstolens domar inte får överklagas (se 1 kap. 3 § tredje stycket lagen, 2016:188, om patent- och marknadsdomstolar). Denna dom får därför inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per Carlson, hovrättsråden Göran Söderström och Sara Ulfsson, referent, samt tf. hovrättsassessorn Sofia Kilander Berggren

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Patent- och marknadsdomstolen

DOM (Särskild dom)
2019-03-01
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
PMT 5901-18

PARTER

Kärande

Lundberg & Son VVS-produkter Aktiebolag, 556291-3904
Broddesongatan 10A
303 33 Halmstad

Ombud: Advokat M.P.

Ombud: Advokat E.U.

Svarande

NGL Vatten & Energiteknik AB, 556812-9885
Virmaka Södergården 1
585 92 Linköping

Ombud: Advokat G.Å.

DOMSLUT

1. Patent- och marknadsdomstolen förklarar att, vid avgörande av återstående frågor i målet, bedömningen ska utgå från att NGL Vatten & Energiteknik AB från februari 2017 genom att bjuda ut, föra ut på marknaden eller använda produkterna som benämns NGL-Sparstrålesamlare 22/9-kök, 22/6-tvättställ, 24/9-kök och 24/6-tvättställ, vilka införskaffats från ELLESS Water Saving System AB, eller inneha produkterna för sådant ändamål, inte gör intrång i det svenska patentet med ansökningsnummer 9903623-8.
2. Målet i övrigt ska vila till dess att denna dom vunnit laga kraft.

Dok.Id 1975162

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Rådhuset,
Scheelegatan 7

Telefon
08- 561 654 70
E-post: stockholm.tingsratt@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Lundberg & Son VVS-produkter Aktiebolag (Lundberg) bildades 1987. S.L. var företrädare för bolaget fram till sin död 2014. Bolagets nuvarande ställföreträdare är V.L., som är dotter till S.L..

Lundberg är verksamt inom utveckling och försäljning av VVS-produkter. Bolaget marknadsför sina produkter, bl.a. luftinblandningsdon (s.k. sparstrålesamlare) som betecknas LSP 00022/6, LSP 00022/9, LSP 00024/6 och LSP 00024/9, under kännetecknet ELLESS (Elless).

Lundberg innehar det svenska patentet med ansökningsnummer 9903623-8 (patentet). Ansökan om patentet gjordes den 7 oktober 1999 och det meddelades den 15 april 2003. Patentet benämns ledbart luftinblandningsdon. Uppfinningen enligt patentet avser ett ledbart luftinblandningsdon innefattande en nedre del med en med ett raster försedd blandaranordning, en mellandel och en övre del anordnad att fastsättas på en vattenkrans utloppspip, varvid den övre delen är försedd med en ledkula vänd mot och ansluten till mellandelen vilken är med en gänga ansluten till den nedre delen.

ELLES Water Saving System AB (EWSS) bildades den 3 februari 2005. Bolaget är verksamt med marknadsföring av VVS-produkter. Bolagets ställföreträdare är P.L., som är son till S.L..

Under 2005 träffade Lundberg och EWSS ett muntligt avtal som bl.a. innebar att Lundbergs försäljning skulle ske genom EWSS. Den 30 maj 2005 utfärdade Lundberg en handling som benämndes FULLMAKT/INTYG. Handlingen – som också framgår av bilaga 1 – har följande lydelse:

”Härmed intygas att Elless Water Saving System AB [.....] äger rätten att även i egen regi tillverka och försälja samtliga Elless produkter.

Elless Water Saving System köper till en början färdiga produkter av Lundberg & Son VVS-produkter AB. När S.L. så önskar, eller efter hans död äger Elless Water Saving System AB exklusivitet att tillverka och sälja Elless produkter.”

Den 15 januari 2013 utställdes en handling som benämndes Återkallelse av fullmakt.

Den 7 september 2015 skrev Lundberg (genom ombud) ett brev till EWSS (genom ombud). I brevet framförde Lundberg bl.a. att fullmakten den 30 maj 2005 återkallats av S.L. den 15 januari 2013. Vidare sades:

”Fullmakt daterad den 30 maj 2005 återkallades av S.L., då företrädare för Lundbergs, den 15 januari 2013. Se härtill bifogade kopia på återkallelsen. [EWSS] äger därmed ingen rätt att tillverka och försälja Lundbergs produkter (Elless®), än mindre en exklusiv sådan, utan Lundbergs medgivande. Mot bakgrund härav är det ett oeftergivligt krav att [EWSS] skall omedelbart upphöra med förekommande intrång i tillverkningen av Elless®produkter.”

EWSS besvarade den 11 september 2015 Lundbergs brev och uppgav att man inte tidigare tagit emot återkallelsen och att man ifrågasatte återkallelsens äkthet. EWSS anförde vidare att den omständigheten att bolaget inte förrän nu tagit del av återkallelsen innebar att EWSS i vart fall intill nu ägt rätt att tillverka och sälja Elless produkterna.

NGL Vatten & Energiteknik AB (NGL) är också verksamt inom VVS-branschen. J.B. är bolagets ställföreträdare. Bolaget marknadsför bl.a. luftinblandnings-don, som benämns NGL-Sparstrålsamlare, under beteckningarna 22/9-kök, 22/6-tvätt-ställ, 24/9-kök och 24/6-tvättställ. Fram till och med februari 2017 köpte bolaget ex-emplar av sådana produkter vilka härrörde från Lundberg men såldes av EWSS sedan 2005. Från februari 2017 har NGL köpt exemplar av produkterna från EWSS, som tillverkat dessa i egen regi.

Lundberg väckte i april 2018 talan mot NGL för patentintrång och yrkade bl.a. att Patent- och marknadsdomstolen vid vite ska förbjuda NGL att tillverka, marknadsföra, köpa, använda och försälja de nämnda NGL-produkterna, vilka, enligt Lundberg, föll under patentets skyddsomfång. Lundberg yrkade också att förbudet skulle gälla för tiden till dess målet slutligt avgjorts eller annat beslutats. Bolaget yrkade vidare ersättning för patentintrånget, korrigeringsåtgärder avseende exemplar av produkterna samt att information om dom i målet ska spridas.

NGL bestred Lundbergs talan; också yrkande om förbud tills vidare. NGL vidgick att bolagets sparstrålesamlare föll under patentets skyddsomfång. Bolaget framhöll dock att man köpt sparstrålesamlarna (luftinblandningsdonen) från EWSS som har rätt att tillverka, marknadsföra och sälja produkterna.

Patent- och marknadsdomstolen beslutade den 2 juli 2018 att lämna yrkandet om förbud tills vidare utan bifall. Domstolen fann att NGL:s marknadsföring och försäljning av de påtalade produkterna sannolikt innebar ett utnyttjande av patentskyddade alster som förts ut på marknaden med patenthavarens samtycke

Patent- och marknadsdomstolen beslutade i september 2018, efter parternas hörande, att företa målet till mellandomsprövning med det tema som framgår av Lundbergs yrkande.

YRKANDEN

Lundberg har yrkat att Patent- och marknadsdomstolen ska förklara att NGL från februari 2017 genom att tillverka, köpa, bjuda ut, föra ut på marknaden eller använda produkterna som benämns 22/9-kök, 22/6-tvättställ, 24/9-kök och 24/6-tvättställ, eller föra in eller inneha produkterna för sådant ändamål, gör intrång i Lundbergs svenska patent med ansökningsnummer 9903623-8”

NGL har bestritt Lundbergs yrkande.

RÄTTSLIGA GRUNDER

Lundberg

Fullmakten har inte gett EWSS rätt tillverka produkterna.

Fullmakten utgör inte ett licensavtal utan utvisar ett samtycke lämnat av Lundberg till EWSS.

För det fall att fullmakten utgör en licens har Lundberg ägt rätt att säga upp denna utan skäl. Fullmakten har sagts upp, i vart fall, genom skriftväxling i september 2015 mellan Lundberg och EWSS.

NGL

NGL har sedan februari 2017 köpt produkterna från EWSS, som äger rätten att tillverka, marknadsföra och sälja produkterna enligt ett mellan Lundberg och EWSS ingånget avtal, vilket inte har sagts upp eller kunnat sägas upp.

Den av Lundberg åberopade uppsägningen av avtalet i form av handlingen återkallelse av fullmakt är ogiltig då den dels inte är äkta, dvs. inte har undertecknats av S.L., eller, om den är äkta inte utgör en uppsägning från Lundberg då den utfärdats av S.L. personligen och inte av honom som firmatecknare.

Lundbergs brev från september 2015 till EWSS innefattade ingen reservationsvis uppsägning för det fall EWSS inte fått uppsägning tidigare.

PARTERNA HAR VIDARE ANFÖRT

Lundberg

S.L. utvecklade genom åren ett tekniskt koncept för vattenhantering, vilket tog sig i uttryck i bl.a. en s.k. sparstrålesamlare, som blev en framgångsrik produkt. Bolaget sökte och fick också patent på en uppfinning i form av en sparstrålesamlare.

Lundbergs marknad för bolagets produkter utgörs av grossister, installatörer av VVS-produkter och t.ex. fastighetsbolag. Bolagets produkter tillverkas i huvudsak av lego-tillverkare.

Bolaget bedrev inledningsvis sin verksamhet från Stockholm. Numera bedrivs den från Halmstad.

S.L. menade under 2005 att P.L. skulle få ett större ansvar i anslutning till bolagets verksamhet. Lundberg bildade därför företaget EWSS i vilket ägandet fördelades med 2/3 till P.L. och med 1/3 till V.L.. Kostnaderna för att bilda EWSS stod Lundberg för. EWSS skulle – enligt vad S.L. bestämde – vara ett försäljningsbolag för Lundberg, som sålde beställda produkter till EWSS som i sin tur sålde produkterna till slutkunder. I detta sammanhang upprättade S.L. den handling som betecknats som FULLMAKT/INTYG. Handlingen ändrade inte på det ”försäljningskoncept” som var avsikten med bildandet av EWSS. P.L., som drev verksamheten i EWSS, följde S.L. instruktioner och konceptet följdes under ett antal kommande år. V.L. var i tiden närmast efter 2005 verksam i företagen endast under helger och lov eftersom hon vid den tiden var studerande.

Under 2009 drabbades S.L. av sjukdom. V.L. kom att ta över den operativa rollen i Lundberg till dess att S.L. under 2010 återtog sin roll som företagsledare. Under 2012 och 2013 uppkom vissa problem mellan Lundberg och EWSS.

S.L. uppfattade att EWSS inte följde hans instruktioner och en diskussion uppkom om omfattningen av EWSS försäljningsuppdrag. S.L. upprättade den 15 januari 2013 den handling som betecknades återkallelse för att avsluta relationen mellan Lundberg och EWSS. I ett mejl den 22 januari 2013 till bl.a. P.L. och J.B. förklarade S.L. att ingen återförsäljare hade fått ensamrätt till distribution och försäljning av Lundbergs produkter samt att ”mina produkter kan jag sälja till vem jag vill och i synnerhet när försäljningsresultatet inte är tillfredsställande.”

Efter S.L. frånfälle blev V.L. ställföreträdare för Lundberg. Hon uppmärksammade då att omsättningen i Lundberg hade minskat samt att bolaget fått reklamationer på produkter som Lundberg inte hade tillverkat. Meningsskiljaktigheter uppkom mellan Lundberg och EWSS. V.L. kontaktade därför ett juridiskt ombud som i sin tur den 7 september 2015 kontaktade EWSS (genom ombud) med ett brev uppmaning att EWSS skulle upphöra med tillverkning av Lundbergs produkter. EWSS tog emot brevet och besvarade det den 11 september 2015.

NGL

Bolaget har sedan 1987 arbetat med att sälja och installera Lundbergs produkter. Samarbetet mellan S.L. och J.B. var så tätt att J.B. fick del av ritningar och prototyper på den sparstrålesamlare som sedan patentsöktes.

Lundberg hade inledningsvis sitt lager i Stockholm för att under 2013 flytta det till Halmstad. EWSS hade kvar sitt lager i Stockholm.

I mitten av 2000-talet ville S.L. trappa ner sin verksamhet i Lundberg och låta P.L. ta över genom att ge honom en majoritet av aktierna i Lundberg. Också V.L. skulle få aktier i bolaget. V.L. avböjde förslaget att få aktier i Lundberg. I stället bildades EWSS i vilket P.L. fick 2/3 av ägandet eftersom han arbetat i verksamheten

i närmare 20 år. S.L. och P.L. var överens om att all verksamhet skulle gå över till EWSS och att det bolaget skulle få rätt att tillverka och sälja Lundbergs produkter, så småningom med exklusivitet. EWSS var inledningsvis ett säljbolag som hade kundkontakterna. NGL köpte alltsedan 2005 – med undantag för en kort period under 2016 – produkter från EWSS, som köpt produkterna från Lundberg. V.L. begärde under 2016 att NGL skulle köpa produkterna direkt från Lundberg. Detta accepterade EWSS för en tid. Enligt vad P.L. uppgav gjordes detta på grund av att Lundberg och EWSS kommit överens om att inte tvista under tiden för boutredning och arvskifte efter S.L..

S.L. sa aldrig någonting till NGL om att han återkallat fullmakten från maj 2005. P.L. fick heller aldrig del av återkallelsen i samband med att det anges att den utfärdats. Inte heller NGL fick del av återkallelsen trots att bolaget var en stor kund och hade nära kontakter med S.L..

Sedan V.L. engagerat sig i Lundberg uppstod problem i kontakterna med EWSS. Det var först under 2015 som EWSS fick del av handlingen Återkallelse av fullmakt. Något original av handlingen har aldrig företetts och mycket tyder på att handlingen inte upprättats av S.L.; bl.a. överensstämmer inte hans namnteckning med vad som framgår av andra av honom undertecknade handlingar och sättet att ange företagsnamnet (firman) med gemener svarar inte mot att S.L. använde versaler.

BEVISNING

Parterna har åberopat skriftlig bevisning.

V.L. och J.B. har hörts under sanningsförsäkran. På NGL:s begäran har P.L. hörts som vittne.

DOMSKÄL

Parternas talan och vad domstolen nu ska pröva

Lundberg för, på grundval av ett patent på en uppfinning i form av en sparstrålesamlare, en talan mot NGL för patentintrång med yrkanden om förbud, ersättning och vissa andra sanktioner. Intrånget ska ha bestått i att NGL från februari 2017 olovligen utnyttjat uppfinningen genom att bjuda ut, föra ut på marknaden och använda fyra olika typer av sparstrålesamlare.

NGL har vidgått att bolaget marknadsfört de påtalade sparstrålesamlarna och att de faller under patentets skyddsomfång. NGL har emellertid bestritt patentintrång på den grund att bolagets utnyttjanden av de patentskyddade alstren avser alster (produkter) som införskaffats från företaget EWSS som alltjämt har patenthavarens samtycke att utnyttja uppfinningen genom att tillverka och bjuda ut alstren. NGL:s utnyttjanden av de patentskyddade alstren avser alltså alster som förts ut på marknaden med patenthavarens samtycke.

Enligt Lundberg har bolaget aldrig medgett EWSS rätt att utnyttja uppfinningen enligt patentet genom att tillverka sparstrålesamlarna. Fullmakten från 2005 visar inte en rätt att utnyttja ett (identifierat) patent och är därmed inte ett licensavtal utan bara ett samtycke från Lundberg till EWSS att utnyttja uppfinningen i patentet.

För det fall Lundberg och EWSS haft en överenskommelse om rätt att utnyttja uppfinningen genom tillverkning och marknadsföring har den överenskommelsen, enligt Lundberg, sagts upp genom den skriftväxling som förekom mellan bolagen i september 2015.

NGL har invänt bl.a. att Lundberg och EWSS haft en överenskommelse om utnyttjandet av uppfinningen, vilken inte kunnat sägas upp eller, i vart fall, inte sagts upp. Överenskommelsen har heller inte sagts upp igenom skriftväxlingen i september 2015 eftersom den inte innehåller någon uppsägningsförklaring.

I målet uppkommer fråga om Lundberg och EWSS träffat en överenskommelse om rätt för EWSS att utnyttja uppfinningen enligt patentet genom att tillverka och föra ut de påtalade sparstrålesamlarna, dvs. om patenthavaren medgett EWSS rätt att utnyttja uppfinningen (en licens). Besvaras den frågan jakande har domstolen att ta ställning till den närmare innebörden av överenskommelsen.

Skulle överenskommelsen anses ha en annan innebörd blir frågan om Lundberg sagt upp denna avtalsrättsliga relation genom skriftväxling i september 2015.

Svaren på frågorna avgör om NGL kan förfoga över de påtalade sparstrålesamlarna, vilka tillverkats och förts ut på marknaden av EWSS.

Domstolens bedömning

En överenskommelse om rätt att få utnyttja en uppfinning (en licens) kräver, enligt svensk rätt, inte någon särskild form. En licens kan således träffas också muntligen men även genom ett konkludent handlande eller rent av genom passivitet (jfr Runesson, Licens till patent och företagshemligheter i avtals och kontraktsrätten, s. 66). För att ett licensavtal ska ha uppkommit krävs vidare att parterna är överens om vad som ska vara avtalsobjektet. Patentet måste alltså kunna identifieras vilket kan ske även indirekt. Ett bindande licensavtal anses kunna uppkomma trots att vissa avtalsfrågor ännu inte lösts mellan parterna. Om parterna agerat en tid som om de har ett avtal kan det ses som att det finns ett avtal (jfr Domeij, Patentavtalsrätt, 2 uppl., s. 32). När det därefter gäller att avgöra avtalets innebörd är den gemensamma partsavsikten bestämmande. Ordalydelsen av ett avtal, eller en handling som upprättats i anslutning till avtalets ingående är naturligtvis ett centralt bevis för vad som är den gemensamma

partsavsikten. Är avtalsperioden inte angiven får även den avgöras utifrån parternas intentioner vid avtalets tillkomst. Går inte den gemensamma avsikten att fastställa med rimlig säkerhet torde det kunna antas att licensavtalet gäller så länge som patentet kan upprätthållas, dvs. avtalet gäller för en bestämd tid (Runesson, a.a., s. 83 och Domeij, a.a., s. 367 f.). Följden av att ett patentlicensavtal gäller för bestämd tid är att avtalet inte kan sägas upp under denna tid utan angivande av skäl.

Det har inte framkommit att Lundberg innehar fler än det patent som är fråga om i målet.

Det framgår, enligt Patent- och marknadsdomstolen, av utredningen i målet att S.L. under första hälften av 2000-talet började umgås med tankar på att trappa ner sin verksamhet i Lundberg och vad som skulle ske med bolaget inför ett generationsskifte. Ett förslag om att S.L. skulle ge aktierna i Lundberg till sina barn genomfördes inte. I stället bildades, efter en muntlig överenskommelse mellan S.L. och P.L., företaget EWSS, som skulle vara ett försäljningsbolag till Lundberg. Enligt vad P.L. uppgett kände han ett behov av att få en försäkran om EWSS möjligheter att bedriva verksamhet med produkter från Lundberg. Som svar på det utfärdade S.L. den handling som benämndes FULLMAKT/INTYG. Enligt vad J.B., som hade god kontakt med S.L., uppgett var avsikten med EWSS att det bolaget skulle ta över all verksamhet från Lundberg; i första hand genom att sälja Lundbergs produkter men också genom att kunna tillverka Lundbergs produkter. Enligt P.L. – men också enligt vad V.L. uppgett – fungerade samarbetet mellan Lundberg och EWSS bra fram till början på 2010-talet.

Vad som sålunda framkommit visar, enligt Patent- och marknadsdomstolen, att Lundberg och EWSS omkring 2005 träffade en muntlig överenskommelse om vissa rättigheter för EWSS att utnyttja Lundbergs produkter. I anslutning till denna överenskommelse utfärdade Lundberg en handling som – enligt sin ordalydelse – innebar att

EWSS hade rätten försälja men också att tillverka samtliga Lundbergs produkter (El-less produkter). Att avsikten således anses ha varit att överenskommelsen skulle omfatta också tillverkning stöds vidare av att, enligt vad P.L. uppgett, handlingen tillkom för att säkerställa verksamheten i EWSS. Denna rätt att tillverka får anses omfatta produkter som Lundberg har patentskydd till. Överenskommelsen tillämpades mellan parterna under ett flertal år och kom inte att ifrågasättas förrän en bit in på 2010-talet. Slutsatsen av detta blir, enligt domstolen, att Lundberg och EWSS 2005 träffade ett avtal som omfattar en rätt att tillverka och försälja produkter som faller under patentet.

Någon avtalsperiod framgår inte av avtalet och några hållpunkter för hur den ska bestämmas framgår inte. Rätten att få utnyttja uppfinningen får därmed anses avse patentets giltighetstid. Härav följer att Lundberg och EWSS ingick ett tidsbestämt avtal om rätten att få utnyttja uppfinningen genom att bl.a. föra ut de påtalade sparstrålesamlarna på marknaden. Ett sådant avtal kan inte sägas upp utan särskilda skäl. Några sådana skäl har inte åberopats av Lundberg. Avtalet i vad det avser rätten att utnyttja uppfinningen enligt patentet är därför alltjämt gällande.

NGL:s förfoganden över sparstrålesamlarna, vilka införskaffats från EWSS, får därmed anses avse produkter som förts ut på marknaden med Lundbergs (patenthavarens) samtycke NGL:s förfoganden är därmed undantagna från den ensamrätt som patentet ger.

Vid denna bedömning har domstolen inte anledning at gå in på om avtalet sagts upp genom skriftväxling mellan Lundberg och EWSS under 2015 eller frågan om betydelsen av den handling från 2013 som benämns återkallelse.

Fastställelseyrkandet ska således besvaras nekande. Annat har emellertid inte framkommit i målet än att NGL:s förfoganden avsett att bjuda ut, föra ut på marknaden och använda sparstrålesamlarna. Fastställelseyrkande bör därför bara ta sikte på de förfoganden av produkterna som NGL har gjort (se domslutet).

Denna dom får överklagas särskilt.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (PMD-02)

Överklagande, ställt till Patent- och marknadsöverdomstolen, senast den 22 mars 2019.

Det krävs prövningstillstånd.

Tomas Norström

Peter Adamsson

Johanna Price

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, Patent- och marknadsdomstolen

PMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Patent- och marknadsdomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Patent- och marknadsöverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövnings-tillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Patent- och marknadsdomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Patent- och marknadsdomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Patent- och marknadsöverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Patent- och marknadsöverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Patent- och marknadsöverdomstolen

När överklagandet kommer in till Patent- och marknadsöverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Patent- och marknadsöverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att Patent- och marknadsdomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om Patent- och marknadsdomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med Patent- och marknadsdomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.